

Epilog

(glazbena sugestija: PJ Harvey, *Down By The Water*)

Car le sexe désire se dire. Il se désire dit, nommé, désigné. Ne peut cependant le devenir que par fiction, puisque son point se trouve – éclate – hors du langage et hors des corps. Il voudrait se figurer, prendre figure là où c'est sans figure.

Là, faut-il même dire, où la figure s'abolit et va jusqu'à se repousser tout en s'égalant au visage ou au corps entier. (Nancy 2017:56)

Voljeli bismo da smo mogli napisati vedute ili fjoriture o Sadeovim ženama, no morali smo se zadovoljiti crticama. O Sadeovim ženama će se vjerojatno još pisati, iz raznih perspektiva, no mi ovdje završavamo samo mišlju da, u svijetu u kojem, kako nas podsjećaju nedavni događaji poput Epsteinovih dosjea ili stravične afere gospođe Gisèle Pelicot, postoje oni koji su oduvijek postojali, markiz de Sade ostaje figura koja nam može ukazati na to da književnost nije identifikacija, ni *self-help* priručnik za osobni razvoj, nego tek konstrukcija koja nas, u veoma jasno ocrtanim granicama korica ili ekrana, može sigurno odvesti i u grozne svjetove koje ne želimo ni posjetiti, ni proživjeti. Pa zar bi itko htio živjeti kao Trnoružica ili Snjeguljica?

Ako čovjek ima luksuz, jer ga nemaju svi, da bude silfida ili neka druga zamorna spodoba, on sam sebi priča priču o utjehi kose koja uvijek završava isto. Krhkost i pokornost koštaju, kao i preuzetnost i preuzimanje tuđih uloga. Kao i sve ostale skupe zablude, o čemu svjedoče Justine i Juliette.

„Watch me fold this page now so you think it is you.“⁵⁰⁹

---

⁵⁰⁹ Anne Carson, „Husband: Final Field Exercise Cut Out the Three Rectangles and Rearrange them so that the two commanders are riding the two horses“, 2001:145.